

"આ પદ્યાત"

અથવા

પાન સોપારી કાથા અને ચુનાનો પુર્વ જન્મ.

(રસીક ગાયન)

સ્ત્રી છાયાવી પ્રસીધ કરનાર.

આર. પી. મહેતા

"પેન્ટર અને રખર સ્ટેમ્પ મેકર"

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, મુંબઈ ના ૩.

આવૃત્તી ૧ લી. મત. ૫૦૦૦

સને ૧૯૧૩

કીંમત ૧ આનો.

વીઠ્ઠલ છાયાખાનીમાં પી. વીઠ્ઠલરાવે આપું કાંઠાવાડી મુંબઈ.

૧) કોપીએલી સંગ્રહીતીને પામેલી (પુસ્તક) ફતેહ મંદ ધયેલી

અખુટ કૌવત આપનારી

મદન વિલાસ ટોનીક મ'

લોહી તથા વિર્મને સુધારીને વધારે છે મંદ પડેલી પાચન શક્તીને સતેજ કરે છે. યાદ શક્તીને વધારે છે. શરીરને કઠાવર તથા બળવાન બનાવે છે. ખુદાપામાં બચડતી દેહને સુધારી નવેસરથી જુવાની માફક જુસ્સો બાવે છે એટલુંજ નહીં પણ સંધીવા હાથપગ તથા કમર પીઠના દુખાવા, સરદી, ખાંસી, જીણા તાવ કળતર, સુરતી, ઇત્યાદિ જીવભેજ દરદો મટાડી તંદુરસ્તી બક્ષે છે. મદન વીલાસ ફક્ત ત્રણ દીવસ વપરાસમાં આરવાથી પોતાની અદ્ભુત શક્તી આબેહુબ બતાવે છે.

કીમત શીશી ૧ ના રૂ ૨ ડઝનના રૂ ૨૦

કરાંચીથી, શ્રી કરાંચી તખીબ મંડળ લખી બજાવેછે, કે આપની મદન વીલાસની સીસી ૬ હમોએ મંગાવી હતી તેથી હમોને બજાવ્યું છે કે મદન વીલાસ છેલ્લામાં છેલ્લી પધતીમાંથી બનાવેલી શક્તીની દવા છે, તેનાં ગુણ બેતાં કીમત ઘણીજ ઓછી છે. હમારા મંડળમાં વાપરવા માટે ખીજ રૂઠ્ઠન શીશીઓ વી પી. થી મોકલી આપજો.

રજીસ્ટર નં. ૨૮૪ તપાસી લેજો

સોલ એજન્ટ

{

આર. પી. મહેતા

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદની સામે
મુંબઈ નં. ૩

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઇટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૩૪૬

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ ૨૫૫૫૮

વિષય ૬-૧૩

“ માપઘાત ”

અથવા

પાન સોપારી કાથા અને ચુનાનો પુવ જન્મ

ચોક-૧ લો.

તમે પ્રીત કરો તો કરજો જીમમાં એવી
 મારી જન કરીને પ્રીત આપજો પ્રાણ
 મોહખત કરો તો કરજો એવી રાખી ચીતને ધ્યાન
 એક (એ) દોસ્ત દારની સમજો હકીકત વહાલા
 મારી જન જરા સમજેની મારા સરદાર
 એક છોકરો રબપુતનો એક શાહકારનો ધણો કુશીવાર
 બંનેની દોસ્તીહતી બહુ બારી
 મારી જન એકપર એકનો હતો બહુ પ્યાર
 બંનેની દોસ્તીમાં ફરક નહી હતો જરા હીલદાર.

કુંસ

બંનેની વાતો ધરમાં કોઇ નહી જણે
 ના અબર નારને નાતો માત પીતાને
 મારી જન હતા બેઠ હેલ હખીલા જીવાન
 મોહખત કરોતો કરજો એવી રાખી ચીતને ધ્યાન

ચોક ૨ જો

શાહકારનો છોકરો રબપુને કેવા લાગ્યો
 મારી જન શેહેરમાં માસો ફરવા જઇએ

આજ ખુશી છે મોટી કશુંબા પાણી કરી લાઇએ
 સામાન કશુંબા પાણીનો મંગાવે
 મારી જન પીને મતવાલા હવે મધ્યે
 ઘોડે બેસી ચાલે વાત દુઃખ મુખની કહીએ

શ્રુત

જે વખત બન્નેની ફરવા નીકળી સ્વારી
 પોશાક બદલ પર પેરી જરીની જરતારી
 મારી જન જોઇતે થયા સરવે હેરાન—મોહજનત

ચોક્ક ૩ જે

ફરતા ફરતા એક ગતી બાકી રહી વહાલા
 મારી જન હતું જ્યાં રજપુતનું ધર બાર
 તેજ ગલીમાં ફરવાને આવ્યા મારા સરકાર
 રજપુતની હવેલી શાત માળની ઉંચી
 મારી જન સાહુકારની નજર ત્યાં પહોંચી
 પવનથી પકડે ઉડી ગયોને નજરે આવી નાર

શ્રુત

રજપુરની નાર બેઠી શણગાર કરીને
 શાહકારના છોકરે જોઇ નજર ભરીને
 જે હોસ મધ્યે કાઢે યાદ હરીને
 મારી જન જોઇતે ધણો થયો હેરાન—મોહજનત

ચોક્ક ૪ થા

રજપુતની નારને જોઇ થયો દીવાનો
 મારી જન જોઇતે ધણો થયો હોસ
 રજપુત કેવા લાગ્યો વહાલા કેમ મનાઈ નીચાસ

શું તકશીર હમારી થઇ તે બતલાવો
મારી જાન આવીને કરોને પાસે વાત
દીલમાં જુદાઇ રાખો છો તેનથી લાગતુ ખાસ

ચુલ

શાહુકારે દીલની વાત કહી ચંબળાવી
પેલી સાત માળપર નાર નબરમાં આવી
એક પક્ક આંખની મારીને મુઘ બુલાવી
મારી જાન એના ઉપર આપીશ મારો જાન-મેહબબત

ચોક ૫ મો.

રબપુત દીલમાં લાગ્યો સોંચ કરવાને
મારી જાન દોસ્તે મારું ઘેર માઈ
ખારીએ બેસીને રાંડે કીધુ નકાઈ
રબપુતે પછી શાહુકારને દીલાશો દીધો
મારી જાન મહેનત લઈશ કું તારા સાઈ
જાન મારો જાસે તો પછુ કરીસ કામ તાઈ

ચુલ.

તમે ફકર ના કરો એ મારા પ્યારા
કુ કરીશ તમાઈ કામ દોસ્ત હમારા
કુ ઘેર જાઉં છું જાઓ ઘેર તમારા
મારી જાન વચન આપીને ચાલ્યા જુવાન-મેહબબત

ચોક ૬ ઠો

રબપુત પછી ઘેર આવીને ભેઠો
મારી જાન ઉઘાસી બેઠોને કહે છે નાઈ
તમપર ઉઘાસી સાળી આવી છે કહેની મારા મુરમાર

નાહી વેંધને માલો બેસો જમવાને
મારી જન રસોઈ કાઢી સરવે તૈયાર
હજી મળીને જમો હાથથી કાઢોને દીલની બહાર

કુંલ.

રજપુત કહેછે આ જળ્યું તાર ખાવાનું
શું કરું મરમ પાણીને જળ્યું નાવાનું
દોસ્તદારને વચન આપ્યું છે કેમ માવાનું
મારી જન જો એમાં શું કરે છે ભગવાન—મોહબ્બત

ચોક ૭ મો.

રજપુતની નાર રજપુતને કેવા લાગી
મારી જન મુશીબત શું તમપર આવી
દીલને હાથ સરવે પુછ્યો પાસ રજપુતને બોલાવી
જે વાતો હતી શાહુકારની દીલમાં તેના
મારી જન બની હકીકત સરવે સંબળાવી
સરવે વાતો નારને શાહુકારની કહી સંબળાવી

કુંલ

આ વાત સમજીને કહેવા લાગી નારી
તમે બાએ બાએ દોસ્તદારને કરો તકવારી
આ હુકમમાં હાજર રહીશ તમારી પ્યારી
મારી જન એનો હું પુરો કરીશ અરમાન—મોહબ્બત

ચોક ૮ મો.

રજપુત ખુશી થઈ નીકળ્યો ધરની બહાર
મારી જન આવીને મળ્યો તેજ મુકામ
શાહુકારના શેઠરાને પછી કાઢ્યો નમી સલામ

હું વચન નારનું લખને હયાં આળે
 મારી જન કરીને આળે પુરં કામ
 આજની રાતે હોની સેજ પર કરને તમે આરામ

અલ

તેનારને મારી વાત કંઈના કેને
 તમે હળા મળાને રંગ રસ છુટી લેને
 અને પ્યાર મોહજત કરી મનમાં રેને
 મારી જન આપશે તમને ધણું તે માન-મોહજત

ચોક ૯ મો

રજપુત પછી શાહુકારને તેડી લાળે
 મારી જન આળા બંને દીલ જની
 નાર કરી શણગાર બની જેવી મોહના રાણી
 ધરની દાસી પર હુકમ નારે કીધો
 મારી જન કરો જમવાની તથ્યારી
 જમી કરીને હાથ નારીએ શાહુકારને પાપું પાણી

અલ.

પાણી પીને મજરાયો ધણો બહુ વહાલો
 પછી કહ્યું નારીએ શેજ પલંગર પર આલો
 કેમ થયા દીવાના જરા તો હોંસ સંભાલો
 મારી જન અત્યારથી બન્યા છો કેમનાદાન-મોહજત

ચોક ૧૦ મો

રજપુત અને દાસી નીચે આડીને બેઠા
 મારી જન શાહુકાર કરે છે હુકમ વાત
 હળા મળાને આજ્યા પલંગર નીચે મળામાં હાથ

વાનો કરતાં જાંનેલે હંધ આવી મધ
મારી જન હંધમાં મુજરી આરથી રાત્ર
જાણી હંધે મધકારનો છાકરો તેને લાગ્યો લલપાત.

કુલ.

ગભરાઈને ઉઠ્યો અને દીલમાં જહુ ખીધો
મારો હાસ્ત નીચે ઉભો છે હંધે મેં તે દીધો
હંધાઈ ગયો કંધ જોડના મેંતો કીધો
મારી જન પુરોના મયો દીલને અરમાન-મોહખત

ચોક-૧૧ મો.

એવો વીચાર તેણે બેસીને પલંગપર કીધો
મારી જન પછી ઉતરીને નીચે ચાર
મારે તરફ ઓરડામાં ફરવા લાગ્યો તે દીલદાર
શહુ હંધે નીચે નજર કરીને જુએ છે
મારી જન જુએ માંડેલો ઘેરનો સંસાર
એક ખુટીએ લાડેલી રબ પુતની ઢાલ તલવાર

કુલ.

તલવાર પર રબ પુતનું નામ લખેલું જણી
તે નામ વાંચીને એને ધણી થઇ હેરાની
શાહુકાર કહે છે કીધી મેંતો નાદાની
મારી જનજરા સમજેને ધરીને કાન-મોહખત.

ચોક ૧૨ મો.

તે ગમ વાંચી શાહુકાર પછો મબચ્ચો
મારી જન કહે છે દીલમાં દીલજની
આપો મોરતવું ઘેર માતા અને આ એવી રાણી

મારા હોસ્તને મોકું કેમ કરી દેખાડું
 મારી જન ધુળ છે ચારી છંદગાજી
 મારી ગળાપર પાંજર હાથથી મરી ગયો જની

સુલ

એક થડી પછી નાર પેલંગપર જગી
 શાહુકારને મરેલો ભેંધ રહવા લાગી
 આવી મેજ મઝામાં ગમની કટારી લાગી
 મારી જન કામ શું કીધું તેં નાદાન-મોહખત

ચોક ૧૩ મા

શાહુકારનું માથું ખોળામાં મુકી રડે છે
 મારી જન મઝા દુનીયાની ના કંઈ આપી
 વુતો જનથી મરી ગયો એકલી મને રાખી
 મારા ધણીને જઈને જવાળુ કુ શુ આપુ
 મારી જન દુઃખમાં મને તેં તો નાખી
 તારો તારો ફજેતો હવે દુનીયા જોશે આપી

સુલ.

એમ કહીને નારે મારી ગળે કટારી
 તે વખત પશુ છોડીને મરી ગઈ પ્યારી
 આ દુનીયામાં કાંઈ એવી થશે નહીં નાશી
 મારી જન જરા સમજેની મારાં દીલજામ-મોહખત

ચોક ૧૪ મા

રજપુત નીચે કાઠીને મહેલો બાંધે
 મારી જન હોસ્તને કેમ બુઝી જુલમ

ઉંઘાઈ મયો દોષ તો તું જઈને વહેલી જગાડ
આ વાત સમજીને દાસી ઉપર આવી
મારી જનજીવે જોશીને જાંને કમાડ
જાંને જણા મરી પડેલાં ખાઈ મળે કઠાર

જુલો

મમરાઈને દાસી કહે હવે કેમ ચાશે
શું જવાળ આપું જઈ રજપુતની પાશે
હુ પણ મરું છોડું ફનીયાની આશે
મારી જન કટારી આપીને આપ્યો પ્રાણ-મોહજાત

ચોક્ક ૧૫ મો

એમ કરતા ચાર શવાર પડી મછ
મારી જન ઉદાસી રજપુતને આવી ચાર
ભગવત જણે શું થયું, દોસ્તને કેમ લાગી જહુવાર
દાસીને ખજર લેવાને મોકલી ઉપર
મારી જન ખજર દાસી પણ નહીં લાવી ચાર
દાસી પણ તેની થઈ મછ રાંડપર ધરજો હવે શીટકાર

જુલો.

આખરે ચાકીને રજપુત ઉપર આવ્યો
ત્રણેને મરેલા જોઈ ધણો મમરાયો
મમગીન થઈને આંખમાં આંશુ લાવ્યો
મારી જન પુરો નહીં થયો કોઈનો અરમાન-મોહજાત

ચોક્ક ૧૬ મો

રજપુત જોરદામાં બેસી ધણો રડે છે
મારી જાન દરદ રજપુતને થયું મારી
દોસ્તની ખોટી જોઈ બેઠો ધરનાર અને નારી

રજપુતકંઠે છે કંઈ મઝા નથી જીવવામાં
મારી જાન હાથમાં બધને તે કટારી
તે પશુ જાનથી મરી ગયો કટારી પોતાના બળે મારી

જુલ

આ દુનીયામાં એવો દોસ્ત કોઈ નહીં મારો
જો ધણી દોસ્તી કરશે તો ધન્ય જાશે
ધન માલ તમારો હશે તો લુગી ખાશે
મારી જાન જરા સમજોની ખીજી જ્વાન-મોહજ્વત
ચોક ૧૭ મો

મારેની હકીકત તમને કહી સંભળાવું
મારી જાન સાંભળો સાચું મારું ફરમાન
નાર બની દુનીયામાં જરા સમજોની ચેરલીપાન
જાને ચુનો થયો રજપુત ધણી છે તેનો
મારી જાન કાચો શાકુકારનો છોકરો દીલજાન
દાઢી મધ સોપારી હવે તું સત્ય કરીને માન

જુલ.

રજુછોડદાસના ખીઆલ સદા રંગીલા
વીક્રમદાસના અંખર નીસાન લીલાપીતા
દુરમનની છાતીપર ઠોકી દીધા છે ખીલા
મારી જાન ખીઆલ કોઈ માજે એવો ધનજાન;
મોહજ્વત કરે તો કરજો એવી રાખી ચીજને જ્વાન
હોહરો.

મહેતા મુંબઈ શહેરમાં નાગદેવીની પાસ;
પેન્ટીંગ અને રજર સ્ટેમ્પનું કામ માજે છે માલ.
હોરાની મસીહની સામે સામ જવાન છે;
મન ગમતું કામ અને કીશ્મતે ત્યાં માલ છે

અરે?

પણ તમારાજ નામનાં

સુંદર! સસ્તાં! અને ટકાઉ

બાર વરસ ચાલે તેવાં દીનનાં કેલેન્ડરો, અંગ્રેજી, ગુજરાતી, મરાઠી, ઉર્દુ હરફોના નામના પાટીયાં, છત્રીઓ, ટેન્કો, પડદાઓ પાકીટો, વીગેરે દરેક ચીજ ઉપર ફેસનેબલ નામ લખનાર તથા નાની પરથી મોટી છબી, પ્રોમાઇટ તેમજ રંગીન બનાવનાર

આર. પી. મહેતાં

હાઈ ક્લાસ સાઈન બોર્ડ પેન્ટર એન્ડ ફોટો એન લાઈનર

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદની સામે, મુંબઈ નં. ૩.

તા. ક.-હમારી હવે પછી બહાર પડનારી અદલ ઇન્સાફ

નામની મોટા ટાંચક રસુલ વાર્તાની ચોપડીઓમાં બહેર બખર આપનારા સાહેબોએ "કલમો લખી જણાવવું."

છે કોઈનામાં હિંમત.

જે પોતાના કોતરકામ માટે પાંચ વરસની ગેરંટી આપે.

હમો હમારા દરેક કોતરકામ માટે પાંચ વરસની ગેરંટી

આપીએ છીએ.

તરેહવાર જાતના રખર સ્ટેમ્પ, પીતળની સીલો, મોનોગ્રામ
સીગનીચર ફ્રેટોઝીન્કો, લાખ પરની સીલો વીગેરે

ઉપર લખેલાં કામો અમારા કારખાનામાં બહું કાળજીથી,
ઝડપથી અને ઇંગ્લીશ ફ્રેસન પ્રમાણે બનાવવામાં આવે છે.

આર. પી. મહેતા.

રખર સ્ટેમ્પ મેકર એન્ડ એન ગ્રેવર

નાગદેવી સ્ટ્રીટ, હોરાની નવી મસીદ સામે, મુંબઈ નં. ૩.

તા. ક-વોલકેનીઝર તથા રખર સ્ટેમ્પને લગતો દરેક સાંમાન કોઈપણ
પુરા પાડીશું

સાવચેત રહેજો.

હાલમાં ખબરમાં ધાધરની સેંકડો દવાઓ પાણીના મુદ્દે
 વેચાય છે. પણ ધાધરની ખરી ગુણકારી દવા ફક્ત “દરાજનો
 ન’ છે ધાધર, ખસ, ખુજલી, ખરજવું. ખીલી અને ચાઠાને
 ફક્ત ૨૪ કલાકમાં આરામ કરે છે. કીંમત ૩ળી ૧ ના આના ૬
 ૩૦ન ૧ ના રૂ.૩-૬.

વીરમ ગામથી મી. ગુલાબદાસ વરજલાલ લખી જણાવે છે,
 કે હું મુખે આંચો ત્યારે તમારી પાસેથી દરાજના દુસ્મનની ૩ળી
 ૧ લઈ ગયો હતો તેથી મારી કમરે થયેલી ધાધર લગલગ મટી
 જવા આવી છે. ખરેખર આપના મલમને બહુ ઇલાજ કહીએ.
 તો પણ ચાલે તેમ છે. મારા ઘરમાં રાખવા માટે બીજી ૨ ૩ળી
 મોકલી આપશો.

સોલ મેન્ડ

આર. પી. મહેતા.

નાગદેવી સ્ટ્રીટ હોરાની નવી મસીદ સામે
 મુખે નં. ૩

શુ તમે મને ઓળખો છો.

હું કોણ છઉં.

આર, પી. મહેતાની.

“મેકેસર પીલ્સ”

ગમે તેવી હઠીલી ખાંસી, શરૂ થતાં હમ તથા ક્યારેક એકદમ આરામ કરે છે આ ઓળખો વનસ્પતીમાંથી બનાવેલી અને સ્વાસ્થ્યકારકી બન્યાઓ પણ ખુશીથી ખાય છે.

ડીં શીશી ૧ ના આના ૪ ડઝનાં ૩. રા કલકતાથી ખાણુ એ. વી. રાય લખી, જણાવે છે મારા એક મીત્રની બલામણથી મેં તમારી મેકેસર પીલ્સની સીસી ત્રણ મંગાવી. હતી જેનાથી મારા છોકરાનો શ્વસ મટી ગયો છે. વળી મારા પાંચસીને સખત ખાંસી થઇ હતી, તે પણ બીલકુલ મટી ગઇ છે. મારી ઓળખો ઓળખો દરેક ઘરમાં રાખવી જોઇએ. મહેરબાની કરીને બીજા ૬ શીશી વી. પી. થી રવાના કરશો.

સોલ એજન્ટ

આર. પી. મહેતા

નામદેવી સ્ટ્રીટ, હાલની નવી મસીદ
મે મુમુ

૪૦ વરસના જુની અનુભવી

“ ઇસ્ટેટના દલાલ ”

પરમાણુદંદાસ એન. મહેતા.

જેઓને ઇસ્ટેટ ઉપર ઝોઝા બ્યાને નાણાં જોડતાં હોય, ઇસ્ટેટઉપર નાણાં ધીરવા હોય, તથા ધરો, ચાલીઝો, વાડ વીગેરે લેવા હોય અથવા વેચવાં હોય, ઇસ્ટેટ તથા જીંદગીના ઉતારવા હોય, તથા ઇસ્ટેટના ભાડાના કંત્રાકટો આપવા હોય તથા ક નેથી ભાડું ઉધરીવવું હોય, તેઓએ નીચે લખેલે ઠેકાણે લખવું યા મળવું જે માલ તુરત બજારમાં વેચી શકાય તેવો હોય, અવરમેન્ટ પ્રેમીસરી નોટ, મ્યુનીસીપલ, પોરટ્રસ્ટ, ઇમપરમેન્ટ ટ્રસ્ટના બોડ અને સારી આટવાળી લીમીટેડ કંપનીના ચેરની જમીનગીરી ઉપર હદસરના બ્યાને જોડવાથી ફરી આપવામાં આવશે દરેક વાત ખાનગી રાખવામાં આવશે, યાદ રાખજો કે બીજા કરતાં કેટલીક ખાસ સગવડ હશે હમારા કદરદાન બાંકોને આપીએ છીએ

પરમાણુદંદાસ એન. મહેતા.

હાઉસ એન્ડ ઇસ્ટેટ ઓફિસ

નામદેવી ચોક, ૪૨ નં. ૨૩૬-૨૪૮ દારતા પીઠાની સામે મુંબઈ

તા. ૬. — મુંબઈમાં મળતો દરેક માલ બજાબ થોડા કમીશનથી મોકલીશું તેમજ બહારના મુંબઈમાં વેચી આપીશું

